

Pohled z okna

Když se při své práci na chvíli zastavíme a podíváme se z okna, uvidíme svět kolem nás. Většinou se pouze podíváme. Zhodnotíme počasí a výhled a po chvíli se vrátíme k práci s tím, že koukáním z okna se nic neudělá. Méně často se při pohledu z okna nad naším světem doopravdy zamyslíme. Nad tím, jak dobrý náš svět doopravdy je, jestli se posouváme k lepším zítřkům a jestli i já můžu něčím přispět k tomu, aby byl svět lepším místem, a to nejen pro nás, ale i pro všechny další živé organismy, které na něm s námi, lidmi, žijí.

Už světlá obloha, i po zemi se plíží slabé světlo, než se začnou první paprsky slunce objevovat nad obzorem. Nejdřív jich v obličeji pošimrá jen pár, ale postupně se musíme odvracet, jak Slunce pokračuje ve své nebeské pouti, od východu až na západ. Na celé této pouti Slunce sledují a provází slunečnice. Silný zelený mladý stonek vychází ze země, ověšený každou chvílí listem, až vysoko stonek přechází v květenství úboru s krásnými žlutými listy, jež je samo plné malých kvítků, které se po dozrání promění v semínka pro užitek malých sýkorek i lidí. Slunečnice se otáčí za Sluncem v naději, že naberou jeho světlo a porostou.

Kdo by si mohl nevšimnout toho podobenství, které nám zde vykvétá, tomu se pokusím je ukázat. Představme si, že každý z nás je jako slunečnice. Snažíme se vyrůst co nejvýše, což měříme podle nabytých znalostí, činů, úspěchů a podobně. Avšak stejně jako slunečnice nemůžeme růst sami od sebe. Musíme se otáčet ke Slunci, ke svým vzorům, k jiným lidem, kteří mají co říct. Otáčet se ale nestačí. Musíme se snažit porozumět, dál myslet a konat to, o čem víme, že to je správné. Každý jsme Sluncem i slunečnicí a nejlepším Sluncem se můžeme stát pouze, pokud jsme dobrou slunečnicí. Když budeme umět naslouchat a konat, můžeme rozšířit vědomosti, radost, naději, to na čem záleží do ještě širších končin našeho světa. Každá práce a doufám, že i ta moje, je jako den, při němž svítí slunce. Je to možnost dodat slunečnicím potřebné světlo, aby se mohly rozvíjet. Mým hlavním cílem není napsat sem odpovědi na otázky, které byly otevřeny na konci prvního odstavce. Především vám chci touto prací dát trochu světla a na otázky by si měl každý najít hlavně svou vlastní odpověď. Prvním krokem je podívat se z okna.

Ale aby se neřeklo, že po vás chci úsilí aniž bych nějaké vyvinul, sám vyhlédnu z okna a pokusím se se zamyslet. Přeci jenom, (skoro) nikdy není ke škodě vyslechnout si cizí názor.

Otáží se sebe sama: „Jaké je venku počasí a výhled?“ Počasí pěkné, pouze vysoko na nebi se trhaně objevují mráčky nejspíše cirry nebo cirrostraty, jistý si nejsem, protože nejsem mračnovědec ani meteorolog. Slunce pomalu zapadá, bude večer. Výhled není velký, totiž určitě ne svou velikostí, protože mám okno do svahu. Přes silnici, na kterou nevidím, jelikož máme byt až v patře, mám několik stromů, zleva nejdříve jabloň, černý bez, javor (mléč) pod ním se krčí šerák a výhled se uzavírá vysokým smrkem (ztepilým). Stromy téměř zakrývají pohled na činžovní domy za nimi, ale když Sluníčko svítí ostře a pod správným (špatným?) úhlem, odráží se mi od protějších oken světlo do očí a oslňuje mě. Teď už je večer a Slunce mě neoslňuje.

Jak dobrý náš svět doopravdy je? Pro čtenáře asi o mnoho zajímavější otázka, pro autora však o mnoho nepříjemnější, protože se už očekává nějaká ta rozumná myšlenka. Při pohledu z okna, do toho výhledu, jež jsem vám před chvílí představil, do toho klidu, ve kterém se ozývá štěbetání kteréhosi pěvce a cukrování holuba „Cukrů cukrů!“, nutí ten úžasný klid do odpovědi, že je všechno v pořádku, přestože všichni víme, že v tom je háček. Těsně před oknem přelétla a zakrálala sojka? Co je to za háček? Háček je v tom, že člověk začal významně ovlivňovat svět a světu to neprospívá. Nejspíše už dříve, ale především od devatenáctého století je příroda vystavena drtivému tlaku člověka. Populace mnohých druhů živočichů klesly a některé, jako příklad vyberu z nejznámějších blbouna nejpapáka a vakovlka tasvánské, se nám „podařilo“ vyhubit. Jako příklad škodlivé lidské činnosti si vyberu, trochu symbolicky, tvorbu palmových plantáží na místech bývalých deštných pralesů. Kvůli potřebě zemědělské půdy byly člověkem vyždářeny velké plochy pralesů, některé z nich jsou ty nejvíce biodiverzní oblasti světa. Jejich likvidací zabíjíme zdejší zvířata a ohrožujeme existenci celých druhů. Tváří ohrožených druhů ve spojitosti se žďářením jsou určitě indonésští orangutani, kteří jsou důsledky této činnosti, to znamená úbytkem jejich přirozeného prostředí k

životu, značně ohroženi. Člověk neohrožuje jen zvířata kolem, ale i sám sebe. Pralesy jakožto největší regulátoři oxidu uhličitého v atmosféře nám značně pomáhaly s klimatickou změnou, jejich žďáření si tedy pod sebou takřkajíc řežeme větev. Abych to vztáhnul k naší otázce. Svět je dobrý, ale člověk je hloupý. Svět ničíme svojí vlastní blbostí, jakkoli se nám to ve střední Evropě nemusí zdát. Svět může být jistě o mnoho lepší a zeptejte se sami sebe, zdali byste chtěli žít ve světě bez orangutanů (to byste nechtěli).

O lepších zítřkách je těžké se bavit. Víme, že svět není nejlepší a k lepším zítřkům se určitě posouvat můžeme. Pozitivním shledávám, že, aspoň myslím, ekologická gramotnost roste a velkou část společnosti můžeme již považovat za gramotnou (myslím, že výrazně větší než před několika lety). Problémem, který tvoří pesimistický výhled do budoucnosti je, že to, co jsme stihli napáchat, by nešlo ani s vypětím sil zastavit jen tak najednou. Brzdná dráha je tím větší, čím rychleji se rozjedeme. Navíc rozhodně nemůžeme uvažovat o vypětí všech sil. Zprvce protože okamžité zastavení veškeré škodlivé činnosti (kterou můžeme zastavit), by znamenalo nejspíše katastrofální ekonomické následky, zadruhé protože mnoho lidí, i těch kteří si problémy uvědomují, nemá dostatečnou motivaci neekologickou činnost zastavit. Velký byznysmen se nevzdá zisku z palmového oleje a někteří (chudí) lidé mu v tom budou pomáhat, protože zkrátka nemají jinou možnost. Nadějí je, že ti gramotní lidé se na byznysmeny naštvou, donutí je omezit činnost a zároveň se dostane pomoci těm již jinou nemají možnost.

Poslední otázkou bylo, zdali můžu přispět k tomu, aby byl svět lepším místem. Tato otázka, zdá se mi býti nejjednodušší. Samozřejmě, že ano. A opět se dostáváme k podobnosti slunečnice a Slunce. Pokud se budu chovat přátelsky (nejen) k životnímu prostředí udělám ze světa lepší místo, protože to nebudu jen já. Každý jsme vzorem, lidem okolo nás dáváme najevo naše názory a postoje. Když se vrátíme k příkladu palmových plantáží. Svůj názor můžu vyjádřit i tím, že si nekoupím výrobky s obsahem palmového oleje, pro který se kácí lesy a umírají orangutani. Navíc se k nám do Evropy veze přes půlku světa a zanechává za sebou na silnici/obloze nerasmazatelnou uhlíkovou stopu. Namísto toho si můžu koupit olej ze zde tradičních (ale ne původních!) slunečnic. Dávám signál tomu od koho kupuji, ale i svému okolí, že palmový olej nechci. A není to jen o palmovém oleji. Všichni se musíme snažit aby bylo naše políčko co nejhezčí. Jako slunce oslíme ostatní nejen našimi vědomostmi. Osvítíme svět kolem nás radostí a nadějí, a když ostatní inspirujeme, odrazí se z naší lásky jistě i něco nazpátek k nám.